

# КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС



*Ірина Одинець,*  
адвокат

УДК 343.791

## *Передумови криміналізації маніпулювання на фондовому ринку*

Розвиток фондового ринку був і залишається одним із пріоритетних та найактуальніших завдань для становлення економіки України.

Прагнення України наблизитись до європейських стандартів регулювання суспільних відносин, а також необхідність імплементації норм європейського законодавства сприяли криміналізації маніпулювання на фондовому ринку.

Про актуальність питання свідчить прийняття нормативних документів не лише в Україні, а і прийняття їх на міжнародному рівні.

Значний внесок у вивчення проблеми маніпулювання на фондовому ринку зробили багато зарубіжних та вітчизняних науковців, зокрема, Ключко В. М., Святокум І. О., Користін О. Є., Перепелиця О. І., Сахарова О. Б.

Передумови криміналізації маніпулювання на фондовому ринку, причини, через які така стаття з'явилася у Кримінальному кодексі України, мотиви, якими керувалася Верховна Рада України при прийнятті закону, завдяки чому в Кримі-

нальний кодекс України була внесена нова стаття науковцями не висвітлювалися, досліджень і систематизації кроків, хронології, яка мала місце до внесення у Кримінальний кодекс нової статті не проводилося. В наукових працях не було надано оцінки можливості, необхідності та своєчасності внесення нової статті до кодексу. Крім того, розглянуто питання формулювання диспозитивної статті в КК України як бланкетної норми, що на мою думку є найбільш доречним в даному випадку, проте щодо цього все ще точаться жваві дискусії серед науковців.

28.01.2003 р. була прийнята Директива Європейського Парламенту та Ради Європи 2003/6/ЄС «Про інсайдерську діяльність та маніпулювання ринком», і прийнята додатково до неї Директива ЄС від 22 грудня 2003 р. про умови застосування Директиви Європарламенту і Ради Європи від 28 січня 2003 р. щодо визначення та публікації привілейованих повідомлень і визначення маніпулювання ринком. А в 2004 році в Україні була прийнята

Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затверджена Законом України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу». Метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висуваються Європейським Союзом (ЄС) до держав, які мають намір вступити до нього.

Частиною Програми є Перелік активів законодавства України та *acquis* Європейського Союзу в пріоритетних сферах адаптації, зокрема було запропоновано прийняти національне законодавство на виконання Директиви Європейського Парламенту та Ради Європи 2003/6/ЄС «Про інсайдерську діяльність та маніпулювання ринком», що відноситься до пріоритетного законодавства, та розглядається Директивою в розділі правила конкуренції, яке має бути прийняте на першому етапі.

Станом на сьогодні, Європейським Парламентом та Радою Європейського Союзу було прийнято Регламент (ЄС) № 596/2014 від 16 квітня 2014 року про зловживання на ринку (регламент про зловживання на ринку) і про визнання такими, що втратили чинність, Директиви 2003/6/ЄС Європейського Парламенту та Ради і Директив Комісії 2003/124/ЄС, 2003/125/ЄС і 2004/72/ЄС.

В пунктах 3, 4 преамбули Регламенту № 596/2014 від 16 квітня 2014 вказано, що Директивою 2003/6/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європи [1, с. 16] були внесені зміни й доповнення в нормативно-правову базу Європейського Союзу, спрямовану на захист цілісності ринку. Однак, зважаючи на законодавчі, ринкові й технологічні зміни, які відбулися з моменту набрання чинності цією Директивою і призвели до значних змін фінансо-

вого ландшафту, вона наразі має бути замінена. Відповідно до висновків звіту від 25 лютого 2009 року Групи високого рівня з фінансового нагляду в ЄС на чолі з Жаком де Лароз'єром ("Група де Лароз'єра"), новий законодавчий акт також необхідний для того, щоб забезпечити однакові норми, чіткість основних понять та єдиний збір правил. Існує необхідність створення більш єдиної та чіткої нормативно-правової бази для того, щоб зберегти цілісність ринку, уникнути потенційного використання відмінностей в нормативно-правових базах різних юрисдикцій, забезпечити притягнення до відповідальності в разі здійснення спроб маніпулювання, а також передбачити для учасників ринку належну правову визначеність. Цей Регламент покликаний сприяти належному функціонуванню внутрішнього ринку і тому повинен ґрунтуватися на статті 114 Договору про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС), як це тлумачиться відповідно до прецедентного права Судової палати Європейського Союзу.

Таким чином, національне законодавство України потребувало змін відповідно до вимог міжнародних активів. У зв'язку із цим було внесено певні зміни, які стосуються різних сфер фінансової діяльності, зокрема сфери професійної діяльності на фондовому ринку. Зокрема, Законом України від 21 квітня 2011 році «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» було запроваджено кримінальну відповідальність за маніпулювання на фондовому ринку (ст. 222-1 КК України).

Крім того, Україна стала однією з країн, які активно запроваджують заходи протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, і виконують відповідні рекомендації FATF – всесвітньої організації по боротьбі з відмиванням грошей.



Так, Україна, ратифікувавши її 17 листопада 2010 року, взяла на себе ряд міжнародних зобов'язань щодо боротьби з діями, що зазначені в Конвенції Ради Європи «Про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму», яка вступила в силу 01 червня 2011 року. Одним із зобов'язань була криміналізація певних дій, визначених у зазначеній Конвенції, до яких належать і незаконні дії з інсайдерською інформацією та маніпулювання ринком, зокрема на фондовому ринку. Зазначені зобов'язання також стосуються й криміналізації так званих предикатних злочинів. Маються на увазі будь-які злочини, у результаті вчинення яких з'являються доходи, які є предметом злочинів з відмивання коштів, передбачених статтею 9 Конвенції.

Разом із тим, Спеціальним комітетом Ради Європи із взаємної оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму MONEYVAL до законодавства України одночасно із загальними рекомендаціями FATF, які стосуються всіх держав, що приєдналися до системи протидії відмиванню злочинних доходів, були висловлені деякі зауваження. Рекомендації FATF і Рекомендації Ради Європи вимагали криміналізації маніпулювання на фондовому ринку та незаконних дій з інсайдерською інформацією, тобто тих діянь, які вчиняються службовими особами професійними учасниками фондового ринку.

Отже, криміналізація діяння була обумовлена не лише на підставі внутрішніх передумов в самій країні, а й наявністю зовнішніх чинників обумовлених міжнародним співробітництвом. Таким чином, кримінальне законодавство України було приведено до міжнародних стандартів та вимог.

Так, Законом України № 3267 від 21 квітня 2011 року Кримінальний кодекс України було доповнено

статтею 222-1 «Маніпулювання на фондовому ринку».

Суб'єктом права законодавчої ініціативи в цьому випадку виступив Уряд, попередньо офіційно задекларувавши мету «забезпечити удосконалення законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму шляхом криміналізації маніпулювання на фондовому ринку та посилення покарання за незаконне використання інсайдерської інформації з віднесенням таких дій до категорії предикатних злочинів».

Мотивація такого кроку полягає в тому, що «в Україні існує кримінальна відповідальність за незаконне використання інсайдерської інформації, однак кримінальної відповідальності за маніпулювання на фондовому ринку, що вважається своєрідним «правилом хорошого тону» на закордонних майданчиках, у нас немає. А це – одна з вимог FATF". Це (з посиланням на Варшавську конвенцію) підтверджує й зміст Пояснювальної записки до відповідного законопроекту [2, с. 1-5].

У висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України щодо зазначеного законопроекту, окрім загальних зауважень щодо відсутності підстав для криміналізації маніпулювання на фондовому ринку, міститься й пункт про те, що «використання цілої низки розмитих оціночних понять, які згідно з положеннями законопроекту складатимуть об'єктивну сторону такого злочину, як маніпулювання на фондовому ринку, є неприпустимим».

Справа в тому, що диспозиція у статті 222-1 КК носить бланкетний характер. Саме по собі існування бланкетних норм у тексті КК, хоча й піддається критиці, проте видається неминучим.

Втім, і в цьому випадку чітке визначення законодавцем заборонених видів поведінки не лише сприяє підвищенню ефективності кримінально-

го закону, але й є передумовою дотримання принципу законності.

Полемізуючи на тему припустимості/неприпустимості посилання бланкетних диспозицій на підзаконні нормативно-правові акти, а не лише на закони, О. О. Дудоров [3, с. 257-260] слушно зазначає, що має значення «виважений та кваліфікований» зміст правової норми, а не рівень нормативно-правового акту, яким вона формалізована. Однією із «злободенних проблем бланкетності» автор називає з'ясування того, яким чином здійснювати посилання на нормативні акти, які не є кримінальним законом, у випадку неоднозначності їх положень.

Класифікація правових норм, яка теж має практичне значення – це поділ усіх норм права на норми прямої дії, бланкетні і відсильні. Ця класифікація відображає технічні особливості викладення змісту норм права і прийоми, застосовані при їх формулюванні.

Бланкетна норма містить у своєму тексті відсилання загального характеру, тобто вказівку на те, що для застосування даної норми необхідно додатково звернутися до спеціальних правил та норм, встановлених іншим нормативно-правовим актом (актами). Без такого звернення бланкетна норма не може бути застосована. Наприклад, для з'ясування деталей змісту ст. 222-1 КК України вимагається звернення до закону України «Про регулювання ринку фінансових послуг», ЗУ «Про цінні папери і фондову біржу» та інших нормативно-правових актів.

Дана ситуація нічим не відрізняється від інших складів злочину як наприклад, для з'ясування деталей складу злочину за ст. 286 КК України вимагається звернення до "правил безпеки дорожнього руху" або ж "правил експлуатації транспорту", до числа яких належать, наприклад, Правила дорожнього руху, затверджені постановою Кабінету Міністрів України № 1306 від 10.10.2001 року.

Деякі науковці, наприклад, В. Тертишник [4, с. 283-288] схиляються до думки, що «положення статті 222-1 КК України "Маніпулювання на фондовому ринку" суперечать ст. 22 Конституції України, засаді верховенства права та принципу юридичної визначеності, закріпленому в міжнародних правових актах та правових позиціях Європейського суду з прав людини», на що маю зауважити наступне.

У літературі з конституційного права загальновизнаною є позиція, що відповідно до ч. 3 ст. 8 Конституції України усі її норми є нормами прямої дії при розгляді справ в усіх галузях права без будь-яких виключень. Однак, що стосується кримінального права, то, на моє глибоке переконання, це питання вимагає додаткового вивчення.

Зрозуміло, що у випадках, коли статті Кримінального кодексу України (далі - КК України) суперечать нормам Конституції, мають застосовуватися конституційні норми, як норми прямої дії. Саме про це йдеться в п. 2 постанови Пленуму Верховного Суду України від 01.11.96 р. № 9 «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя», де наголошено: «Оскільки Конституція України, як зазначено в її ст. 8, має найвищу юридичну силу, а її норми є нормами прямої дії, суди при розгляді конкретних справ мають оцінювати зміст будь-якого закону чи іншого нормативно-правового акта з точки зору його відповідності Конституції і в усіх необхідних випадках застосовувати Конституцію як акт прямої дії».

Таким чином, якщо в Конституції України є чи до неї будуть включені нові норми, які увійдуть у суперечність з нормами КК України, не виникає сумнівів, що такі кримінально-правові норми втрачають силу і мають застосовуватися відповідні конституційні норми прямої дії.

Хочу наголосити, що визначення відповідності чи невідповідності норм КК України нормам Конститу-



ції України є доволі складною процедурою. Якщо Конституція України визнає найвищою соціальною цінністю людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку (ст. 3 Конституції), то структура Особливої частини КК України, а також співвідношення санкцій низки його статей дають можливість стверджувати про те, що основи національної безпеки, а також власність і деякі інші соціальні цінності визнаються кримінальним законом більш високими, ніж здоров'я і навіть життя людини.

Однак слід враховувати, що злочинність і караність діяння, а особливо його «інші кримінально-правові наслідки» регулюються нормами не лише Особливої частини, а й Загальної частини КК України. У такому сенсі «законом про кримінальну відповідальність» можна вважати чимало конституційних норм.

Стаття 222-1 КК описує діяння наступним чином: дії, що мають ознаки маніпулювання на фондовій біржі, встановлені відповідно до закону щодо державного регулювання ринку цінних паперів.

З цього приводу варто зазначити, що, по-перше, Варшавська конвенція [5, с. 1-10] у Додатку серед інших злочинів називає «маніпулювання ринком». Оскільки це словосполучення йде у зв'язці з незаконним діями з інсайдерською інформацією, можна припустити, що мається на увазі саме поведінка на ринку цінних паперів. Але який конкретний зміст Конвенція вкладає в поняття «маніпулювання ринком» – невідомо. Тому з формальної точки зору виконанням вимог Конвенції можна вважати криміналізацію будь-якого діяння, яке у національному законодавстві має назву «маніпулювання ринком».

По-друге, зі змісту кримінально-правової норми випливає, що діяння як ознака складу злочину, полягає у дії, що містить ознаки іншого діяння, а саме ознаки маніпулювання на фондовій біржі. Назва ст. 222-1 КК

та статті 101 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» викладені як «маніпулювання на фондовому ринку», в той час, коли у диспозиції норми КК йде мова про «ознаки маніпулювання на фондовій біржі», а в тексті самої ст. 101 закону щодо державного регулювання ринку цінних паперів – про «маніпулювання цінами на фондовому ринку».

Теоретично можна зробити висновок про відсутність у законодавстві визначення забороненої форми поведінки, а саме маніпулювання на фондовій біржі, тобто про неможливість з'ясування точного змісту кримінально-правової норми, проте на практиці все виглядає по-іншому і на це є своє обґрунтування.

Досвід вітчизняної практики застосування законодавства дає підстави стверджувати, що для правозастосувача такі «дрібниці» значення, на жаль, не мають і «маніпулювання на фондовій біржі» визначатиметься через «маніпулювання цінами на фондовому ринку». В цьому випадку навряд чи виникнуть якісь питання.

Отже, положення ст. 222-1 КК України "Маніпулювання на фондовому ринку" не суперечать ст. 22 Конституції України, засадам верховенства права та принципу юридичної визначеності, закріпленому в міжнародних правових актах та правових позиціях Європейського суду з прав людини, та підлягають застосуванню, оскільки:

- сама законодавча конструкція, що використана, відповідає ustalеним прийомам законодавчої техніки та принципам кримінального права;

- відсутній жодний з прецедентів звернення з приводу визнання неконституційною норму права ст. 222-1 КК України за період з 2011 по 2018 рік;

- законодавча діяльність має чіткі обмеження, в тому числі відповідність прийнятих законів /нормативно-правових актів Конституції України та чинним міжнародним право-

вим актам, в іншому випадку закон не має права на існування;

- значна частина норм чинного законодавства України мають банкетний (відсилочний) характер;

- впровадження та функціонування ст. 222-1 КК України було обов'язковою умовою згідно вимог FATF (з посиланням на Варшавську конвенцію) та забезпечило вихід України з чорного/сірого списку країн, де не мало місце законодавче врегулювання порушення відносин на фондовому ринку.

Таким чином, твердження про факт невідповідності положень ст. 222-1 КК України " ст. 22 Конституції України, засадам верховенства права та принципу юридичної визначеності, закріпленому в міжнародних правових актах та правових позиціях Європейського суду з прав людини некомпетентно, як і твердження про незаконність та невідповідність та відсутність взагалі самого складу злочину як «маніпулювання на фондовому ринку».

Хотілося б наголосити, що НКЦПФР є єдиним органом, з спеціальними повноваженнями, виключної сфери застосування та діяльності, що здатен встановити наявність чи відсутність ознак маніпулювання на ринку цінних паперів. НКЦПФР, на підставі цього має спеціальний статус - фактично організовує, координує та контролює діяльність всіх суб'єктів на ринку цінних паперів.

Отже, єдиним законодавчо визначеним способом встановлення ознак маніпулювання є висновок НКЦПФР.

Крім того, В. Тертишник стверджує, що «диспозиція норми (ст. 222-1 КК України) щодо відповідальності за незаконні маніпулювання на ринку має бути конкретизована, без застосування бланкетного способу й оціночних, багатозначних та неконкретних положень.» з чим я не погоджуюся.

Нормативно-правовий акт – це акт правотворчої діяльності компе-

тентних державних органів, який встановлює, змінює чи скасовує норми права.

Іншими словами, це документ, який приймається в певному порядку компетентним державним органом, в якому містяться норми права. Нормативно-правовий акт як джерело права можна охарактеризувати, звернувши увагу на наступні його основні ознаки: він видається компетентним державним органом у визначеному процедурному порядку, має державно-владний характер, охороняється засобами державного примусу, має юридичну силу, документально оформлений, має встановлену форму і реквізити.

Бланкетної є диспозиція, яка, не називаючи конкретних ознак злочину або називаючи тільки частину із них, відсилає для встановлення змісту ознак учиненого діяння до інших нормативних актів, які не є законами про кримінальну відповідальність (інші закони, інструкції, статuti, положення, стандарти, правила, вказівки тощо).

Наприклад, бланкетними є диспозиції норм ст. 271 КК («Порушення вимог законодавства про охорону праці»), ст. 286 КК («Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами») та інші. Тоді чому питання, щодо невизначеності виникає лише в розрізі ст. 222-1 КК України "Маніпулювання на фондовому ринку"?

Навпаки, бланкетність норми ст. 222-1 КК України дає нам чітке поняття та більш чіткі межі розуміння в якому напрямку потрібно рухатись та які основні етапи в процесі доведення чи спростування даного складу злочину.

Дослідження значної кількості наукових статей, монографій дає підстави зазначити, що думки суттєво відрізняються, проте ніде не зазначено про незаконність чи неконституційність, або ж будь-яку іншу заборону застосування бланкетного способу в кримінальному законодавстві.

Деякі науковці вважають, що бланкетна диспозиція використовується тоді, коли треба встановити кримінальну відповідальність за порушення правил, що містять різноманітні приписи, вимоги, заборони, які описано та детально розкрито в інших нормативно-правових актах і технічних нормах. Ці акти та норми можуть бути видані до набрання чинності законом про кримінальну відповідальність, що містить бланкетну диспозицію, одночасно з ним або після його видання; вони можуть змінюватися, але кримінально-правова норма, яка має бланкетну диспозицію, при цьому залишається без змін. У статтях 271-275 КК України є посилання не на будь-які конкретні нормативні приписи КК, а на інші нормативні акти, що знаходяться за його межами. Це дозволяє зробити висновок, що диспозиції зазначених статей КК є бланкетними, у зв'язку з чим для їх правильного застосування слід звернутися до інших нормативних актів (правил, інструкцій, стандартів тощо).

Ю. А. Пономаренко зауважує, що злочинна поведінка визначається тільки КК України, в той час як нормативні акти, до яких відсилають норми КК із бланкетними диспозиціями, регулюють правомірну поведінку людини у певній сфері суспільних відносин і лише допомагають установити дійсний обсяг злочинної поведінки.

А. В. Савченко до джерел кримінального законодавства України відносить окремі некримінальні закони та підзаконні нормативно-правові акти. Бланкетні диспозиції не називають конкретних ознак злочину (чи називають лише частину з них) і відсилають для встановлення їх змісту до інших джерел – некримінальних законів і підзаконних нормативно-правових актів, що розташовані за межами КК України та щодо яких не застосовується кодифікація.

Інші дослідники стверджують, що бланкетна диспозиція використовується тоді, коли треба встановити

кримінальну відповідальність за порушення правил, що містять різноманітні приписи, вимоги, заборони, які описано та детально розкрито лише в законах, а не в інших нормативно-правових актах і технічних нормах.

Так, Н. О. Гуторова вважає, що статті КК України з бланкетними диспозиціями мають містити відсилання не до будь-яких нормативних актів, а лише до законів, оскільки в іншому випадку це суперечить п. 22 ст. 92 Конституції України і тягне за собою нестабільність кримінального закону.

В статті 222-1 КК України відсилання здійснюється саме до спеціального законодавства, що покладено на регулювання специфічної сфери відносин між суб'єктами фондового ринку та представляє собою не просто нормативно-правовий акт в загальному розумінні, а саме закон України.

Як бачимо, при застосуванні бланкетних диспозицій зміст кримінально-правового діяння визначається як законом про кримінальну відповідальність, так і нормами інших галузей права. Але останні не замінюють норми кримінального права. Вони виконують у таких випадках «субсидіарну», конкретизуючу функцію, уточнюють і доповнюють положення кримінального закону. Але і при бланкетній диспозиції норма кримінального закону не змінюється за своєю суттю. Це зумовлено тим, що при порушенні норм інших галузей права завжди присутня «кримінально-правова компонента», наприклад, спеціальні ознаки, вказані в диспозиціях статей КК (суспільно небезпечні наслідки чи спосіб, місце, час, обстановка вчинення злочину). Тим самим законодавець за допомогою використання норм інших галузей лише уточнює в кожному випадку склад кримінального правопорушення, котрий хоча і багато в чому базується на нормах інших галузей права, але не втрачає свого особистого (кримінально-правового) і спеціального змісту і форми.

Отже, у зв'язку з прагненням України до вступу до Європейського Союзу, на виконання Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу прийнятої парламентом України в 2004 році, Директив Європейського Парламенту та Ради Європи були внесені зміни й доповнення в нормативно-правову базу України, шляхом прийняття низки законодавчих актів, в тому числі закону України від 21 квітня 2011 році № 3267-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом», яким було запроваджено кримінальну відповідальність за маніпулювання на фондовому ринку (ст. 222-1 КК України).

Формулювання диспозиції статті 222-1 КК України через блан-

кетну норму, є найбільш вдалим з огляду на динамічні зміни та постійний розвиток і удосконалення фондового ринку України, що дозволяє використовувати цю статтю КК України тоді, коли треба встановити кримінальну відповідальність за порушення правил, що містять різноманітні приписи, вимоги, заборони, які описано та детально розкрито в інших нормативно-правових та підзаконних актах. Такі норми поведінки на фондовому ринку можуть бути видані до набрання чинності законом про кримінальну відповідальність, що містить бланкетну диспозицію, одночасно з ним або після його видання; вони можуть змінюватися, удосконалюватися, встановлювати виключення, але кримінально-правова норма встановлена в статті 222-1 КК України не буде потребувати постійного внесення змін до кодексу і буде залишається без змін.

#### Список використаних джерел

1. Директива 2003/6/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 28 січня 2003 року про інсайдерські операції та маніпуляції на ринку (зловживання на ринку) (ОВ N L 96, 12.4.2003, с. 16)
2. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Дудоров О. О. Про місце бланкетної диспозиції норми кримінально-правової заборони у конкретизації змісту складу злочину // Вісник Академії адвокатури України. 2009. № 1 (14). С. 257-260
4. Тертишник В., Доктринальні проблеми відповідальності за зловживання на фондовому ринку // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 6. С. 283-288
5. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт і конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму від 16 травня 2005 року – [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Гуторова Н. О. Проблеми кримінально-правової охорони державних фінансів України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2002. С. 8.
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом: Закон України № 3267-VI від 21.04.2011р. [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Крайник Г. С. Норми кримінального кодексу України з бланкетними диспозиціями у сфері забезпечення використання технічних систем [Електронний ресурс]. Режим доступу [http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7078/1/Kraynik\\_309.pdf](http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7078/1/Kraynik_309.pdf)



9. *Сорок* рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://www.fatf-gafi.org/>

**Одинець І. В. Передумови криміналізації маніпулювання на фондовому ринку**

В статті розглянуто передумови криміналізації маніпулювання на фондовому ринку, причини через які така стаття з'явилася у Кримінальному кодексі України, мотиви якими керувалася Верховна Рада України при прийнятті закону і внесені змін до кодексу. Проаналізовано питання доречності і необхідності формулювання диспозиції статті в КК України як бланкетної норми.

**Ключові слова:** фондовий ринок; цінні папери; маніпулювання; інсайдерська інформація, бланкетна норма.

**Одинець И. В. Предпосылки для криминализации манипулирования на фондовом рынке**

В статье рассмотрены предпосылки криминализации манипулирования на фондовом рынке, причины по которым такая статья появилась в Уголовном кодексе Украины, мотивы которыми руководствовался Верховный Совет Украины при принятии закона и внесении изменений в УК Украины. Проанализирован вопрос уместности и необходимости формулировки диспозиции статьи в УК Украины в виде бланкетной нормы.

**Ключевые слова:** фондовый рынок, ценные бумаги, манипулирование, инсайдерская информация, бланкетная норма.

**Odynets I. Backgrounds for criminalization of manipulation on stock exchange**

The article deals with the backgrounds for criminalization of manipulation on stock exchange, reasons for whom the article appears in Criminal Code of Ukraine, motives which guided the Verhovna Rada of Ukraine when adopting the law and introducing changes in the Criminal Code of Ukraine. The question of the appropriateness and necessity of formulating the disposition of an article in the Criminal Code of Ukraine in the form of a blanket rule is analyzed.

**Key words:** stock market; securities; manipulation; insider information, blanket norm.